Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
Бібліотека

ЛЕСЯ УКРАЇНКА В КООРДИНАТАХ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Бібліографічний огляд літератури

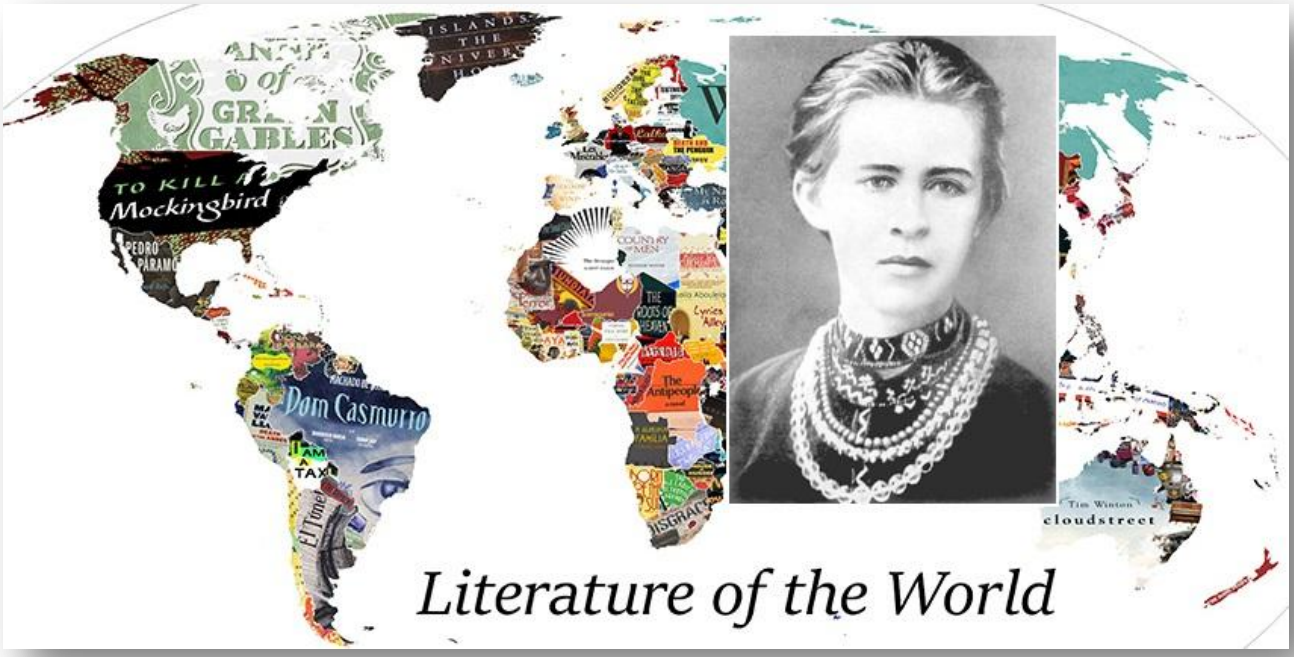

ЛУЦЬК – 2018

Леся Українка в координатах світової літератури [Електронний ресурс] : бібліогр. огляд літ. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібілотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2018. - Бібліогр.: с. 7-14.

У пропонованому бібліографічному огляді представлено видання, які розкривають тісний зв'язок Лесі Українки із світовою літературою. Рекомендовані бібліографічні джерела, подані в кінці огляду, доповнюють розкриття образу Лесі Українки в координатах світової літератури.

УДК 821.161.2`05.09(092)(01)

Як умру, на світі запалає
Покинутий вогонь моїх пісень,
І стримуваний пломінь засіяє,
Вночі запалений, горітиме удень.
Леся Українка.

Ім'я Лесі Українки – одне з тих, яке вимагало і вимагатиме до себе уваги – без тіні сумніву гідне називатися геніальним. Як митець, Леся Українка формувалась, органічно засвоюючи не тільки набутки національної культури, а й світової класики. Про те, що світова література була невід'ємною частиною творчості Лесі Українки свідчать її літературно-критичні та публіцистичні статті, переважна більшість з яких присвячена зарубіжній літературі. У літературно-критичних статтях про зарубіжних письменників Леся Українка зарекомендувала себе неповторним майстром композиції художнього слова. Кожен її публіцистичний твір свідчить про широку ерудицію, високу культуру, всебічні знання Лесі Українки.

Феномен Лесі Українки і досі залишається для нас загадкою. Адже не навчаючись у жодному навчальному закладі, вона стала найосвіченішою жінкою свого часу. Окрім рідної української, вона вільно володіла мовами: німецькою, французькою, латинською, давньогрецькою, італійською, англійською, іспанською, російською, польською, болгарською, вільно читала твори чеських і словацьких письменників.

Визначний внесок у розвиток світової культури зробила Леся Українка і своїми перекладами творів письменників багатьох літератур українською мовою. Вона перекладала твори Сервантеса, Шекспіра, Байрона, Бальзака, Гейне, Флобера, Міцкевича, Ожешко, Сенкевича, Словацького.

Леся Українка привернула увагу багатьох письменників і дослідників різних літератур, її твори перекладаються майже в усіх країнах світу. Літературознавці багатьох країн присвятили українській поетесі чимало статей, монографій, літературних портретів. До популяризації творчості Лесі Українки за кордоном неодноразово зверталися критики, перекладачі, митці, зокрема болгарські (М. Хаджійски, С. Бакерджієв), польські (Е. Станіслав, В. Борунски, М. Бахчицки, Є. Літвинюк), чеські (Ф. Тихи, М. Марчанова), словацькі (Ю. Кокавец), румунські (С. Делчу, М. Ласло-Куцюк), російські (М. Ісаковський), японські (Васеда Іосіо Надзакі), українські перекладачі з перекладами на англійську та німецьку мови (Н. Тарнавська, Н. Медведовська).

Вашій увазі пропонується бібліографічний огляд наукових статей "Леся Українка в координатах світової літератури", авторами яких є дослідники життя і творчості славетної поетеси.

Розпочинаємо знайомство із статтею Н. П. Аркушин "Леся Українка і французька література" [2], в якій знайшла своє відображення обізнаність Лесі Українки із французькою мовою.

Аркушин Н. Н. Леся Українка і французька література / Н. Н. Аркушин // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; упоряд. Н. Сташенко. – Луцьк, 2003. – С. 80–84.

Автор, спираючись на епістолярій Лесі Українки, пише, що навчати Лесю французької мови почала її мама, Олена Пчілка. Ми дізнаємося, що майбутня письменниця захопилася французькою літературою, намагалася читати французьких класиків в оригіналі, по-своєму оцінювала їхні твори. Де тільки може, Леся дістає французькі твори, читає їх, а в листах подає свою оцінку. В одному з листів до брата Леся Українка радить, що можна було б перекласти з французької літератури. Цей список свідчить про широку обізнаність Лесі Українки з французькою літературою, вказує, які твори вона виділяла як зразкові, найбільш потрібні українському читачеві [2, с. 83].

Творчість Лесі Українки становить безсумнівний інтерес і для англомовного читача, хоча через мовний бар'єр та певні історичні умови, донині йому відома ще мало. Рецепція творчості Лесі Українки англомовними літературами грунтовно висвітлена в однойменній статті Р. Зорівчак.

Зорівчак Р. Рецепція творчості Лесі Українки англомовними літературами / Р. Зорівчак // Дивослово. – 1995. – № 2. – С. 26-30.

Ми дізнаємося, що перший переклад творів Лесі Українки датовано 1916 р., коли в Лондоні вийшла книжка *"Five Russian plays with one from the Ukrainian"*. Цією українською п'єсою була драматична поема Лесі Українки "Вавилонський полон", перекладена англійським літератором, перекладачем Карлом Ерихом Бечгофером Робертсон у співавторстві із Софією Вольською [19, с. 26]. А ґрунтовніше познайомити англомовного читача з Лесею Українкою допоможе збірка її творів під назвою *"Spirit of flane"*, опублікована 1950 р. в Нью-Йорку та повторно в 1971 р. в м. Вестпорті. Переклади зробив Персіваль Канді [19, с. 27]. Крім П. Канді, англомовними перекладами творів Лесі Українки займається і Віра Річ з Великобританії, Марія Скрипник – активна учасниця Товариства українських канадців, Гледіс Еванс та ін.

Доробок англомовних перекладачів творів Лесі Українки вивчено ще недостатньо, як зазначають дослідники. І "першочергове завдання, наших перекладознавців, – глибоко вивчити та належно оцінити досягнення

англомовних перекладачів творів Лесі Українки", – зазначає у своїй статті Р. Зорівчак [19, с. 30].

Леся Українка мала творчі зв'язки також із польською літературою. Про це писали (починаючи з 1940-х рр.) українські літературознавці: М. Рудницький, М. Деркач, О. Грибовська, І. Журавська та ін. Серед польських літературознавців слід назвати Е. Анчевську, Ф. Неуважного, М. Якубця.

Н. Колошук у своїй статті "Творчі зв'язки Лесі Українки з польською реалістичною прозою" [21] досліджує ідейно-тематичні та образно-стильові аналогії Лесиної прози з польською "позитивістською" белетристикою 1860–1900-х рр.

Колошук Н. Творчі зв'язки Лесі Українки з польською реалістичною прозою / Н. Колошук // "З роду нашого красного..." : Перша професорка Волині : зб. наук. пр. на пошану проф. Л. К. Оляндер / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т філології та журналістики ; [упоряд.: М. В. Моклиця, Т. П. Левчук]. - Луцьк, 2014. - С. 531-545. - Бібліогр.: 18 назв.

Звертається увага на зв'язки з польською реалістичною прозою (Е. Ожешко, М. Конопніцька, Г. Сенкевич, Б. Прус, С. Жеромський), котрі виявлено у белетристичній спадщині Лесі Українки, а саме: подібні мотиви, аналогічні жанрові визначення, схожі сюжетно-композиційні прийоми та образні теми [21]. Як свідчить автор статті, "оглядове порівняння її прози з польською реалістичною / "позитивістською" белетристикою не просто підтверджує цю широту, а й показує масштаби та глибину творчого засвоєння чужої культури" [21, с. 544].

Оцінки, інтерпретації польської літератури Лесею Українкою в її епістолярній спадщині та науково-практичних працях подано у статті М. Хмелюк "Польська література в рецепції Лесі Українки" [58].

Хмелюк М. Польська література в рецепції Лесі Українки / М. Хмелюк // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. - Луцьк, 2007. - Т. 4, кн. 1. - С. 491-498.; [упоряд.: М. В. Моклиця, Т. П. Левчук]. - Луцьк, 2014. - С. 531-545. - Бібліогр.: 18 назв.

Автор ставить собі за мету оглянути науково-публіцистичні твердження та критичні праці Лесі Українки про польську літературу та окреслити деякі

цінності рецептивної естетики. Як літературний критик, Леся Українка залишила статтю "Заметки о новейшей польской литературе", яка вперше була надрукована в журналі "Жизнь" (1901). У ній, як зазначає М. Хмелюк, Леся Українка охоплює огляд польської преси та лірики, простежує еволюцію творчості окремих польських авторів [58, с. 494]. Дізнаємося, що з усієї польської літератури помітний вплив на творчість Лесі Українки мав А. Міцкевич. На думку автора, читацький феномен Лесі Українки полягає в тому, що вона розкрила художні цінності світової літератури і виявила себе потужним естетичним об'єктом [58, с. 497].

У 1988 р. професор Ю. Бойко-Блохин організував у Мюнхені наукову конференцію, присвячену Лесі Українці. Найкращі доповіді були підготовлені до друку і потрапили до німецькомовного збірника "Леся Українка та європейська література", який появився 1994 р. у німецькому науковому видавництві "Белав" за редакцією Юрія Бойка-Блохина, Ганса Роте та Фрідріха Шольце. Про коротко зреферовані окремі статті інформує стаття А.-Г. Горбач "Німецькі славісти відкривають творчість Лесі Українки" [14].

Горбач А. Німецькі славісти відкривають творчість Лесі Українки / А. Горбач // Сучасність. – 1996. – № 3/4. – С. 161–162.

Заслуговує на увагу і стаття цієї ж тематики Н. Тарасюк "Леся Українка і німецька література" [57].

Тарасюк Н. Леся Українка і німецька література / Н. Тарасюк // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. - 2013. - № 7/8. - С. 61-62. - Бібліогр.: 14 назв.

В ній учитель-методист із м. Біла Церква висловлює свої міркування з приводу щирого вболівання Лесі Українки за подальшу долю світового літературного процесу. Вона зазначає, що "Леся Українка відома як перекладач творів Генріха Гейне, яким захоплювалася як поетом-демократом. Вона переклала поезії з циклів "ліричні співанки", "Повернення додому", "Північне море", "З подорожі до Гарца", славетну сатиричну поему "Атта Троль", популярну поезію "Ткачі" та ін." [57, с. 61]. Ми дізнаємося, що Леся Українка високо цінувала також творчість Герхарда Гауптмана, вбачаючи новаторство письменника в ідеях, стремліннях автора, у своєрідних художніх прийомах [57, с. 62].

Рецепція творчості Лесі Українки німецькомовними літераторами представлена як перекладами поезій та драматичних поем, так і статтями.

Гончарук Р. А. Леся Українка та німецькомовний культурний простір: чи взаємна рецепція? [Електронний ресурс] / Р. А. Гончарук // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія філологічна. – Острог, 2016. - Вип. 61. - С. 237-240. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_61_91 (дата звернення: 24.01.18). – Назва з екрана.

У статті здійснена спроба, на підставі аналізу перекладної та критичної німецькомовної спадщини Лесі Українки, визначити ступінь рецепції творчості поетеси в німецькомовному культурному просторі. Автор приходить до висновку, що діяльність перекладачів та наукових критиків відіграє важливу роль в процесі рецепції творчості автора в іншомовний культурний простір, рівно як і в процесі міжкультурної комунікації [13].

Дослідженню творчості Лесі Українки в оцінках німецькомовних рецепторів присвячена стаття Л. О. Свищ "Творчість Лесі Українки в оцінках німецькомовних рецепторів: питання рецепції" [51]. Тут розглядається питання "рецепції" в перекладознавстві та виокремлення складових елементів перекладознавчої рецепції.

Свищ Л. О. Творчість Лесі Українки в оцінках німецькомовних рецепторів: питання рецепції [Електронний ресурс] / Л. О. Свищ // Мова і культура : наук. журн. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2013. - Вип. 16, т. 3. - С. 435-440. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2013_16_3_73 (дата звернення: 14.02.18). – Назва з екрана.

Про тісні зв'язки Лесі Українки з німецькою культурою знайомить читачів також розвідка Ю. Лопушанського "Німецьке відлуння Лесі Українки" [30].

Лопушанський Я. Німецьке відлуння творчості Лесі Українки / Я. Лопушанський // Слово і час. – 2002. – № 3. – С. 68–77.

Ярослав Лопушанський у своїй статті досліджує згадки про Лесю Українку в німецькій періодиці, зокрема журналах "Gesellschaft", "Ukrainasche Rundschau". За його словами, першими ж творами письменниці, що з'явилися німецькою мовою, були автопереклад вірша "To be or not to be?" та нарис німецькою мовою "Лист у далечінь" [30, с. 69]. Популяризації творчості Лесі Українки в німецькомовному середовищі у статті згадуються розвідки О. Грицая, В. Чапельського, Ф. Бек, Ю. Бойка-Блохина, І. Мірчука.

Праця І. Мірчука " Світогляд української письменниці Лесі Українки" була першим науковим дослідженням про Лесю Українку німецькою мовою, в якій ґрунтовно висвітлено життєвий і мистецький світогляд поетеси, художня тематика та проблематика її творів. Як зазначає Я. Лопушанський, "наукова розвідка І. Мірчука промовисто засвідчила винятковий художній талант української письменниці на тлі європейської і світової культур; вона і сьогодні належить до найкращих німецькомовних тлумачень її творчості" [30, с. 73].

Загальновідомо, що твори Лесі Українки перекладали слов'янськими, романськими, германськими мовами. Але ж Леся Українка і сама була перекладачем. Не менш важливою є проблема дослідження перекладів художніх творів Лесі Українки німецькими перекладачами. Про це піде мова у статті "Зі спостережень над німецькими перекладами творів Лесі Українки" [57], авторами якої є Інна Тарасинська та Надія Поліщук.

Тарасинська І. Зі спостережень над німецькими перекладами творів Лесі Українки / І. Тарасинська, Н. Поліщук // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. - Луцьк, 2008. - Т. 4, кн. 2. - С. 62-72.

Тут аналізуються переклади творів Лесі Українки німецькою мовою. "Особлива заслуга, – йдеться у статті, – в перекладанні творів лесі Українки належить відомому німецькому перекладачеві Й. Груберу. Збірник "Hoffnung" налічує 46 віршів і поем, перекладених ним німецькою мовою" [57, с. 66].

Як зазначають дослідники творчості Лесі Українки, пересічний громадянин Німеччини мало обізнаний з творчістю видатної української поетеси, незважаючи на вагомі здобутки в популяризаторській діяльності українських і німецьких діячів науки і культури. Німецька література лише недавно стала на шлях глибшого засвоєння спадщини Лесі Українки. Попереду у німецьких перекладачів – значна частина творчого доробку Лесі Українки.

Завершує наш бібліографічний огляд знайомство із працями професора, доктора філологічних наук, завідувача кафедри словянської філології СНУ ім. Лесі Українки Луїзи Костянтинівни Оляндер, яка не одну сумлінну студію присвятила творчості Лесі Українки. Заслуговують на увагу її статті про зв'язок Лесі Українки саме із світовою літературою. Серед них: "Зарубіжна література в критиці Лесі Українки: позиція і метод" [38], "Присутність російської літератури в духовному світі Лесі Українки" [39], "Леся Українка і Надсон: перегук мотивів" [40], "Леся Українка-критик і російська література" [41].

В першу чергу хочеться звернути увагу на статтю "Зарубіжна література в критиці Лесі Українки: позиція і метод" [38].

Оляндер Л. К. Зарубіжна література в критиці Лесі Українки: позиція і метод / Л. К. Оляндер // Наук. вісник ВДУ / ВДУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 1999. – № 15 : Філологічні науки. – С. 49–52.

Авторка намагається довести, що "статті Лесі Українки про зарубіжну літературу, її погляди і метод аналізу є досягненням і теоретичної думки. Найважливіші, найактуальніші питання сучасного літературознавства своїм корінням тягнуться до розвідок Лесі Українки, теоретичні надбання якої значно випередили свій час" [38, с. 52].

Виявити та певною мірою проаналізувати види і форми присутності російської літератури в духовному світі Лесі Українки намагається Л. Оляндер у своїй статті "Присутність російської літератури в духовному світі Лесі Українки" [39].

Оляндер Л. Присутність російської літератури в духовному світі Лесі Українки // Леся Українка: доба і творчість : зб. наук. пр. і матеріалів / авт.-упоряд. Н. Г. Сташенко. – Луцьк, 2009. – Т. 1. – С. 80–86.

Вона пише, що "російська література, взята в контексті з іншими літературами і культурами (саме так це відбувається), є важливим складником духовного світу Лесі Українки" [39, с. 82]. У статті відмічено, що звернення Лесі Українки до російської літератури багаторівневе. Вона постає як читач, критик і освітянин. "Окремою темою, – читаємо далі, – Леся Українка – перекладач з російської, зокрема М. Гоголя. Тут аспектів багато. Один з них: переклад із Гоголя як варіант інваріанта. Але це вже певною мірою інша проблема, яка виходить за межі цієї статті й потребує інших методологічних засад" [39, с. 86].

Про тісні зв'язки Лесі Українки з російською літературою бачимо і у статті "Леся Українка і Надсон: перегук мотивів" [40].

Оляндер Л. К. Леся Українка і Надсон: перегук мотивів / О. Оляндер // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. – Луцьк, 2007. – Т. 4, кн.1. – С. 498–510.

Мета статті полягає в тому, щоб встановити перегук спільних мотивів у творчості Лесі Українки та російського поета Семена Надсона, скласти уявлення про оригінальність їх вираження в ліриці обох поетів, про діалогічні відношення, які, складаючись під час рецепції віршів, сприяють поглибленому осмисленню текстових і над текстових змістів [40, с. 500]. В кінці статті автор підсумовує, що "осмислення перегуків спільних мотивів творчості у Лесі Українки та С. Надсона є важливим моментом в усвідомленні актуальності національних цінностей, узятих у їхніх зв'язках із загальнолюдськими" [40, с. 509].

Як ми бачимо, сучасне літературознавство вийшло на новий рівень дослідження творчості Лесі Українки. Проаналізовані статті, а також ті, що подані нижче у рекомендаційному списку літератури, є ще одним доказом того, що ім'я Лесі Українки не втрачає актуальності.

Рекомендовані та використані джерела:

1. Аврахов Л. Леся Українка і англомовна література // Записки Наукового товариства ім. Шевченка : [зб. наук. пр.] / Наук. т-во ім. Шевченка ; [ред. т.: М. Ільницький, О. Купчинський]. - Львів, 1995. – Т. 229 : Праці Філологічної секції. – С. 92–101.

80
З-32

2. Аркушин Н. Н. Леся Українка і французька література / Н. Н. Аркушин // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; упоряд. Н. Сташенко. – Луцьк, 2003. – С. 80–84.

83.3(4УКР)5-8
У 45

3. Білецький О. І. Леся Українка і російська література 80–90-х рр. / О. І. Білецький // Правдива іскра Прометея: літературно-критичні статті про Лесю Українку : кн. для вчителя / упоряд. О. Ф. Ставицький. – Київ, 1989. – С. 43-61.

83.3(4УКР)5
П 68

4. Белецкий Ф. М. М. Е. Салтыков-Щедрин и Леся Украинка : (к вопросу о традициях) / Ф. М. Белецкий // Вопросы русской литературы : [сб. науч. тр.] / отв. ред. М. А. Назарок. – Львов, 1981. – Вып. 1. – С. 53–59.

83.3(4РОС)
В 74

5. Бобырь А. В. Леся Украинка и Е. Чириков : (К вопросу о сотрудничестве Леси Украинки в журнале "Жизнь") / А. В. Бобырь // Вопросы русской литературы : [сб. науч. тр.] / отв. ред. М. А. Назарок. – Львов, 1982. – Вып. 1. – С. 146–151.

83.3(4РОС)
В 74

6. Богдан С. Реконструкція гетеростереотипу Болгарія в епістолярних текстах Лесі Українки / С. Богдан // Волинь філологічна: текст і контекст : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т філології та журналістики ; [редкол.: Г. Л. Аркушин та ін.]. - Луцьк, 2012. - Вип. 14 : Актуальні проблеми сучасного мовознавства. - С. 10-19. - Бібліогр.: 8 назв.

81.411.1я54
В 67

7. Боговін О. Лукаш і Пер Гюнт: міфологічна парадигма ініціації у текстах драматичних творів / О. Боговін // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [упоряд. Н. Г. Сташенко]. - Луцьк, 2009. - Т. 5. - С. 332-339.

83.3(4УКР)5-8
У 45

8. Борбунюк В. А. А. Чехов и Леся Украинка: на перекрестках творчества и судьбы [Электронный ресурс] / В. А. Борбунюк. – Режим доступа: http://www-philology.univer.kharkov.ua/nauka/e_books/visnyk_1014/content/borbunyuk.pdf (дата обращения: 24.01.18). – Название с экрана.

9. Варварцев М. Остап Вишня і Леся Українка перед читачами Італії / М. Варварцев // Слово і час. – 1997. – № 9. – С. 24-26.

10. Велика трійця : Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка / [упоряд.. та вступ. тексти Р. Чілачави] ; пер. груз. Р. Чілачава. - Київ : Етнос, 2005. - 336 с. : іл.

84(4УКР)5
В 27

11. Глинський І. Леся Українка і Марія Конопницька / І. Глинський // Вітчизна. – 1961. – № 2. – С. 153-154.

12. Головій О. М. Тема божевілля в малій прозі Антона Чехова та Лесі Українки / О. М. Головій // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: В. Ф. Давидюк та ін.]. - Луцьк, 2011. - № 13 : Філологічні науки : Літературознавство. - С. 28-35. - Бібліогр.: 13 назв.

80я54
В 67

13. Гончарук Р. А. Леся Українка та німецькомовний культурний простір: чи взаємна рецепція? [Електронний ресурс] / Р. А. Гончарук // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія філологічна. – Острог, 2016. - Вип. 61. - С. 237-240. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_61_91 (дата звернення: 24.01.18). – Назва з екрана.

14. Горбач А. Німецькі славісти відкривають творчість Лесі Українки А. Горбач // Сучасність. – 1996. – № 3/4. – С. 161–162.

15. Дун О. Мендель Розентаум про Лесю Українку/ О. Дун // Дзвін. – 1992. – № 3/4. – С. 163–165.

16. Журавська І. Леся Українка – критик зарубіжних літератур / І. Журавська // Рад. літературознавство. – 1961. – № 4. – С. 68–79.

17. Журавська І. Є. Леся Українка та зарубіжні літератури : [монографія] / І. Є. Журавська ; Акад. наук УРСР, Ін-т літ. ; [відп. ред. Д. В. Затонський]. - Київ : Вид-во АН УРСР, 1963. - 230 с.

83.3(4УКР)5-8
Ж 91

18. Звягельський М. Америка в драматургії Лесі Українки / М. Звягельський // Наш театр : кн. діячів укр. театр. мистецтва, 1915-1975 / Наук. т-во ім. Шевченка ; редкол.: О. Лисяк [та ін.]. - Нью-Йорк [та ін.], 1975. - Т. 1. - С. 235-236. - (Секція історії України. Комісія театрознавства).

85.333(4УКР)
Н 37

19. Зорівчак Р. Рецепція творчості Лесі Українки англомовними літературами / Р. Зорівчак // Дивослово. – 1995. – № 2. – С. 26-30.

20. Киричок П. Леся Українка і світова література [Електронний ресурс] / П. Киричок // Меморіальний сайт пам’яті Петра Киричука. – Режим доступу: http://bit.ly/2E3N0Dd (дата звернення: 24.01.18). – Назва з екрана.

21. Колошук Н. Творчі зв’язки Лесі Українки з польською реалістичною прозою / Н. Колошук // "З роду нашого красного..." : Перша професорка Волині

: зб. наук. пр. на пошану проф. Л. К. Оляндер / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т філології та журналістики ; [упоряд.: М. В. Моклиця, Т. П. Левчук]. - Луцьк, 2014. - С. 531-545. - Бібліогр.: 18 назв.

83я43
З-11

22. Конєва Я. Болгарський поет Стоян Бакарджиєв – перекладач творів Лесі Українки / Я. Конєва // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [упоряд. Н. Г. Сташенко]. - Луцьк, 2009. - Т. 5. - С. 376-382.

83.3(4УКР)5-8
У 45

23. Кравченко С. Творчість Лесі Українки в польській літературній пресі міжвоєння : поетичні переклади, критика / С. Кравченко // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. – Луцьк, 2008. – Т. 4, кн. 2. – С. 96–105.

83.3(4УКР)-8
У-45

24. Кравченко С. І. Шекспірівські ремінісценції в поезії Лесі Українки / С. І. Кравченко // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; упоряд. Н. Сташенко. – Луцьк, 2003. – С. 64–68.

83.3(4УКР)5-8
У 45

25. Кудрявцев М. Г. "Камінний гість" О. С. Пушкіна і "Камінний господар" Лесі Українки у контексті світової теми / М. Г. Кудрявцев // Зарубіжна літ. в шк. України. - 2009. - № 6. - С. 2-7.

26. Кудрявцев М. Олександр Пушкін і Леся Українка: до проблеми історизму і соціально-етичних аспектів поетичної драми // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. / Ін-т філології, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2008. – Вип. 32, ч. 2. – С. 24–51.

80я54
Л 67

27. Кузякина Н. Б. Леся Украинка и Александр Блок : литературно-критический очерк / Н. Б. Кузякина. - Киев : Рад. письменник, 1980. - 170 с.

83.3(4УКР)5-8
К 89

28. Лайтарук Н. "Дихання пустині" Лесі Українки в перекладі російською мовою (Микола Ушаков) / Н. Лайтарук // Scripta manent : молодіж. наук. вісн. Ін-ту філології та журналістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України [та ін.] ; [редкол.: Ю. В. Громик та ін.]. - Луцьк, 2016. - Вип. 3. - С. 81-84. - Бібліогр.: 7 назв.

80я54
С 45

29. Левченко Г. Лірика Лесі Українки і творчість Генріха Гейне: аспекти творчої взаємодії / Г. Левченко // Вісник Львівського університету. Серія філологічна : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; [редкол.: Т. Салига та ін.]. - Львів, 2014. - Вип. 60, ч. 2. - С. 67-75. - Бібліогр.: 14 назв.

80я54
Л 89

30. Лопушанський Я. Німецьке відлуння творчості Лесі Українки / Я. Лопушанський // Слово і час. – 2002. – № 3. – С. 68–77.

31. Можана А. Англомовні переклади циклу "Сім струн" Лесі Українки / А. Можана, Т. Ю. Данилюк // Волинь у наукових дослідженнях слухачів МАН : матеріали обл. наук.-практ. учнів. конф., присвяч. 20-річчю Волин. обл. Малої академії наук України / М-во освіти і науки, молоді та спорту України [та ін.] ; [відп. за вип. Г. А. Толстіхіна]. - Луцьк, 2012. - С. 293-295. - Бібліогр.: 7 назв.

26.890(4УКР-4ВОЛ)
В 67

32. Моклиця М. Польський фрагмент волинського тексту Лесі Українки [Електронний ресурс] / М. Моклиця // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: Н. Г. Колошук та ін.]. – Луцьк, 2014. - № 9. - С. 92-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnufll_2014_9_21 (дата звернення: 24.01.18). – Назва з екрана.

33. Моклиця М. Слідом за Ніцше : Леся Українка і Леонід Андреєв / М. Моклиця // Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі Українки / ВДУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1999. – № 15 : Філологічні науки. – С. 12–16.

72(4УКР-4ВОЛ)
Н 34

34. Моклиця М. В. Утопія Чернишевського в рецепції Лесі Українки і Володимира Набокова / М. В. Моклиця // Studia słowianoznawcze. – 2013. – Т. 10. : Piotrków Trybunalski. – S. 329–345.

35. На хвилі доби : Хрестоматія польської літературної періодики 20–30-х років XX ст. - Луцьк : РВВ "Вежа" ВНУ ім. Лесі Українки, 2008. - 448 с. : іл.

83.3(4УКР)6
Н 12

36. Огнєва О. Д. Східні стежки Лесі Українки : (статті та матеріали) / О. Д. Огнєва. - Луцьк : Волин. кн., 2007. - 236 с. : іл.

83.3(4УКР)5-8
О-38

37. Одарченко П. Леся Українка і В. Шекспір / П. Одарченко // Відродження. – 1996. – № 2. – С. 73–76.

38. Оляндер Л. К. Зарубіжна література в критиці Лесі Українки: позиція і метод // Л. К. Оляндер / Наук. вісник ВДУ / ВДУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 1999. – № 15 : Філологічні науки. – С. 49–52.

72(4УКР-4ВОЛ)
Н 34

39. Оляндер Л. Присутність російської літератури в духовному світі Лесі Українки // Леся Українка: доба і творчість : зб. наук. пр. і матеріалів / авт.-упоряд. Н. Г. Сташенко. – Луцьк, 2009. – Т. 1. – С. 80–86.

83.3(4УКР)я43

У 45

40. Оляндер Л. К. Леся Українка і Надсон : перегук мотивів / О. Оляндер // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. – Луцьк, 2007. – Т. 4, кн.1. – С. 498–510.

83.3(4УКР)-8
У-45

41. Оляндер Л. Леся Українка-критик і російська література / Л. Оляндер // Леся Українка: доба і творчість : зб. наук. ст. і матеріалів / авт.-упоряд. Н. Г. Сташенко. – Луцьк, 2009. – Т. 3. – С. 134–139.

83.3(4УКР)я43
У 45

42. Погребенник Ф. Леся Українка і зарубіжні літератури / Ф. Погребенник // Рад. літературознавство. – 1971. – № 2. – С. 48-60.

43. Потапчук, І. "Єгипетські" вірші Лесі Українки та Миколи Гумільова / І. Потапчук // Scripta manent : молодіж. наук. вісн. Ін-ту філології та журналістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України [та ін.] ; [редкол.: Ю. В. Громик та ін.]. - Луцьк, 2016. - Вип. 3. - С. 101-103. - Бібліогр.: 6 назв.

80я54
С 45

44. Проскуріна Т. Рецепція прози Лесі Українки у вітчизняному і зарубіжному літературознавстві / Т. Проскуріна // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. – Луцьк, 2008. – Т. 4, кн. 2. – С. 130-146.

83.3(4УКР)-8
У-45

45. Рысак А. А. Животворный источник духовного вдохновения : Поэзия Леси Украинки в русских переводах / А. А. Рысак. - Львов : Вища шк., 1981. - 148 с.

83.3(4УКР)
Р 95

46. Рисак О. О. "Перепустити через себе, через свою душу..." : Поезія Лесі Українки в перекладі Маргарити Алігер // Українське літературознавство : республік. міжвід. наук. зб. / Львів. держ. ун-т. – Львів, 1978. – Вип. 31. – С. 44–50.

83.3(4УКР)я54
У 45

47. Рисак О. О. Григорій Петніков – перекладач Лесі Українки // Українське літературознавство : республік. міжвід. наук. зб. / Львів. держ. ун-т. – Львів, 1977. – Вип. 29. – С. 113–117.

83.3(4УКР)я54
У 45

48. Рисак О. О. Леся Українка в болгарських перекладах і критиці : до проблеми українсько-болгарських літературних взаємин // Українське літературознавство : республік. міжвід. наук. зб. / Львів. держ. ун-т. – Львів, 1989. – Вип. 53. – С. 106–112.

83.3(4УКР)я54

У 45

49. Романов С. Леся Українка – Антон Чехов: психологія, доля покликання / Сергій Романов // Слово і час. – 2011. – № 2. – С. 18–37.

50. Свербілова Т. "Вічні повернення" жанру містерії : (Леся Українка та Леонід Андреєв) // Слово і час. – 2003. – № 2. – С. 31–40.

51. Свищ Л. О. Творчість Лесі Українки в оцінках німецькомовних рецепторів: питання рецепції [Електронний ресурс] / Л. О. Свищ // Мова і культура : наук. журн. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2013. - Вип. 16, т. 3. - С. 435-440. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2013_16_3_73 (дата звернення: 14.02.18). – Назва з екрана.

52. Соколова В. Систематична риторика Квінтиліана і драматична поема Лесі Українки "На полі крові" / В. Соколова // Літопис Волині : всеукр. наук. часоп. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: І. Я. Коцан (голов. ред.) та ін.]. - Луцьк, 2009. - Ч. 6. - С. 51-56. - Бібліогр.: С. 56.

63.3(4УКР-4ВОЛ)я5
Л 67

53. Спатар І. Рецепція образу Кассандри в однойменних драмах Елізи Ожешко та Лесі Українки [Електронний ресурс] / І. Спатар // Султанівські читання : зб. ст. / Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Ін-т філології, Каф. світової літ. – Івано-Франківськ, 2015. - Вип. 4. - С. 44-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/culs_2015_4_7 (дата звернення: 14.02.18). – Назва з екрана.

54. Сулима М. М. Леся Українка та Андрій Бєлий / М. М. Сулима // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; упоряд. Н. Сташенко. – Луцьк, 2003. – С. 59–64.

83.3(4УКР)5-8
У 45

55. Такао Х. Леся Українка і Японія : аспекти нового прочитання / Х. Такао // Всесвіт. – 2004. – № 7/8. – С. 24–26.

56. Тарасинська І. Зі спостережень над німецькими перекладами творів Лесі Українки / І. Тарасинська, Н. Поліщук // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. - Луцьк, 2008. - Т. 4, кн. 2. - С. 62-72.

83.3(4УКР)-8
У-45

57. Тарасюк Н. Леся Українка і німецька література / Н. Тарасюк // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. - 2013. - № 7/8. - С. 61–62. - Бібліогр.: 14 назв.

58. Хмелюк М. Польська література в рецепції Лесі Українки / М. Хмелюк // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.]. - Луцьк, 2007. - Т. 4, кн. 1. - С. 491-498.

83.3(4УКР)-8
У-45

59. Хороб С. Неоромантизм Лесі Українки в контексті західноєвропейської модерної драми // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2003. – № 5. – С. 33–38.

60. Хунь Ч. Леся Українка в Китаї / Хунь Чжу // Всесвіт. – 1994. – № 3. – С. 162.

61. Чорній С. Дон-Гуанівський мотив : Тірсо де Моліна, Олександр Пушкін, Леся Українка / С. Чорній // Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка / ред. В. Дорошенко, Г. Лужницький. – Львів, 1992. – Т. 224. – С. 119–127.

80я54
З-32

62. Шимчишин М. М. Тема нової Англії в зацікавленнях Лесі Українки та Натаніеля Готорна: типологічний аспект / М. М. Шимчишин // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; упоряд. Н. Сташенко. – Луцьк, 2003. – С. 69–73.

83.3(4УКР)5-8
У 45

63. Якубчак Н. В. Кримські перегуки: подорожні цикли Лесі Українки й Адама Міцкевича / Н. В. Якубчак // Магістеріум : магістерські програми / Нац. ун-т "Києво-Могилянська Академія". - Київ, 2007. - Вип. 29 : Літературознавчі студії. - С. 97-100. - (Магістерські програми). - Бібліогр.: с. 99-100.

83
М 12